

Horší případ může nastat, když zvolený přehradní profil je ohrožen sesuvem, o jehož existenci projektant nevěděl, nebo podceňoval možné nebezpečí. To má zpravidla za následek nákladné sanační práce, zdržení stavby a velké překročení rozpočtu. Neopatrný postup v takovém případě vedl již několikrát i k opuštění přehradního místa (např. Fork Site v Kalifornii).

Do další skupiny patří svahové pohyby vyvolané stavebními pracemi, zejména výlomy pro základy hráze. Tak může být ohrožena stabilita údolních svahů, tvořených i pevnými skalními horninami, jsou-li prostoupeny nepříznivě ukloněnými plochami diskontinuity (např. pravý břeh přehradního profilu ve Vlčí dolině u Dobšíně, Dalešice na Moravě).

Neméně důležité jsou sesuvy břehů nádrže, ke kterým dochází po dokončení stavby při prvním napuštění nádrže nebo při kolísání hladiny během provozu. Tak došlo ke katastrofálnímu sesuvu do nádrže Vaiont v Itálii, ohrožena je nádrž Gepatsch v Rakouských Alpách, kde je zavedeno soustavné pozorování pohybu hornin na svazích. Velké sesuvy se tvoří zejména v málo zpevněných sedimentech, kde dochází k rychlému ustupování břehu (Nechranice na řece Ohři). Nebezpečnější jsou zejména sesuvy v bezprostřední blízkosti přehrady, které mohou ohrozit vypouštěcí a jímací zařízení (např. přehrada Derbendi Khan v Iráku).

Ivan Križani: Predbežné výsledky šlichovej prospekcie vo flyši a neovulkanitoch východného Slovenska (Košice 16. I. 1976)

Terciérnu sedimentárno-klastogénnu mineralizáciu reprezentujú jednak paleorozsypy zlata s monazitom a zirkónom, jednak subrecentné až recentné rozsypy zlata v aluviálnych nivách zberných vodných tokov a ilmenitu v zvetraninových kôrach na neovulkanitoch, najmä však v glaciofluviálnych sedimentoch juhovýchodného podhoria Vysokých Tatier. Paleorozsypy zlata sú indikované vo všetkých hrubodetritických faciách východoslovenského úseku západokarpatského flyša, pričom anomálne koncentrácie šlichov s nadfónovým obsahom zlatiniek sú späté výlučne s okrajovými (marginálnymi) vývoji magurského aj centrálnokarpatského flyša, s častými polohami zlepcov.

Najvýraznejšia recentná akumulácia zlata sa zistila v aluviálnych uloženinách Tople medzi obcami Marhaň a Giraltovce. V tomto úseku sa kumuluje smerový ohyb riečiska s veľmi výrazným sploštením spádovej krivky údolia.

Subrecentné až recentné rozsypy ilmenitu sú priestorovo a geneticky späté jednak s neovulkanitmi (Vihorlat, Popričný, Slanské vrchy), jednak s kryštalinikom Vysokých Tatier. V oblastiach neovulkanitov je delúvium, najmä výnosové kužele potokov obohatené ilmenitom.

Rozsypy ilmenitu indikované v glaciofluviálnych sedimentoch podhoria Vysokých Tatier pokladá autor za osobitne pozoruhodné, pretože hrúbka glaciofluviálnych sedimentov tu miestami presahuje 100 m a obsah ilmenitu v aktívnych sedimentoch miestnej hydrosiete kolíše okolo 5 kg/t.

Prejavy terciérnej epigenetickej mineralizácie — indikované najprv v neovulkanitoch a neskôr aj vo flyši rumelkou, realgárom a auripigmentom — vytvárajú spojitú pozdĺžne (SZ—JV) aj priečne (S—J až SV—JZ) orientované pásma, ktoré sa navzájom pretínajú. Lokalizácia a priebeh epigeneticky mineralizovaných pásiem nápadne koinciduje so súmernými zlomovými zónami regionálneho dosahu. Väčšina anomálnych koncentrácií šlichov s obsahom vymenovaných indikovaných minerálov (hlavne rumelky) a všetky výskyty rumelky s bilančnou koncentráciou ortuti (overené technickými prácami) a jej ložiská sa v celom skúmanom regióne viažu na prieniky pozdĺžnych a priečných pásiem. Autor z toho vyvodzuje záver o účelnosti ďalšej prospekčnej činnosti v priestore novozistených, ale doteraz podrobnejšie neskúmaných anomálií a účelnosť orientovať regionálny geofyzikálny výskum na overenie existencie podpovrchových, eróziou doteraz neodkrytých telies neogénnych magmatitov, najmä pozdĺž bradlového pásma.